

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС ПРАКТИКИ

Навчально-ознайомлювальна практика в закладах середньої освіти

«Середня освіта (Географія)»

за спеціальністю 014 Середня освіта (Географія)

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
імені Богдана Ступарика
Протокол № 1 від “30” серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Навчально-ознайомлювальна практика в закладах середньої освіти
Викладач (-і)	Ковальчук Віра Миколаївна
Контактний телефон викладача	0669104361
E-mail викладача	Vira1959@i.ua
Формат дисципліни	2. Цикл професійної підготовки. 2.1 Обов'язкові дисципліни 2.1.2. Практична підготовка
Обсяг дисципліни	90год.; кількість кредитів ECTS – 3
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	вівторок, 14.00 год. – 16.00 год.

2. Анотація до курсу

Сучасний етап розвитку системи освіти характеризується пошуком нових форм і методів професійно – педагогічної підготовки майбутніх учителів. Важливе місце серед них посідає практика. Навчально-ознайомлювальна практика в закладах середньої освіти

студентів факультету проходить в закладах середньої освіти. Особливості цієї практики є те, що вона проводиться в базових школах та освітніх установах міста Івано-Франківська та області, що регламентується наказом обласного управління освіти «Про організацію та проведення педагогічної практики ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» .

. Програма практики студентів розроблена відповідно до Закону України «Про вищу освіту», до «Положення про організацію та проведення практики у Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» від 26 березня 2013 р., «Стратегії розвитку ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» на 2020-2025 рр.», навчального плану спеціальності й кваліфікаційній характеристиці, освітній програмі, інструкції з охорони праці та навколишнього середовища, Наскрізної програми практики спеціальності 014.07 – «середня освіта (географія)» Факультету природничих наук. Під час навчально-ознайомлювальної практики поглиблюються і закріплюються знання студентів спеціальності 014.07 – «середня освіта (географія)» із психології, педагогіки. Означений вид практики, як правило вважається пасивним видом у практичній підготовці студентів і слугує основою для подальшого закріплення і поглиблення фахових знань студентів. Під час її проходження вони ознайомлюються з реальними умовами педагогічної роботи а саме – загальноосвітніх школах I– III ступенів , а також змістом, формами і методами роботи фахівця.

Практика триває два тижні (). Вона складається з трьох етапів:

I етап – підготовчий. На цьому етапі проводиться настановча конференція, в ході якої студенти знайомляться із особливостями практики, звітною

документацією, формами контролю, критеріями оцінювання, порадами фахівців. А також здійснюється аналіз організаційно-функціональних особливостей бази практики.

II етап – самостійна організація студентами спеціальності 014.07 «Середня освіта (географія)» навчально-виховного процесу в умовах конкретного навчального закладу.

III етап – підсумковий. Включає підготовку звіту, його захист і підсумкове оцінювання результатів практики.

Базами навчально-ознайомлювальної практики є загальноосвітні заклади I-III ст., які забезпечені висококваліфікованими кадрами (вихователі, вчителі вищої категорії, вчителі-методисти) і відповідають вимогам програми практики ОР бакалавр спеціальності 014.07 «Середня освіта (географія)». Практика не передбачає вибору студентами місць її проходження. Кожен студент зобов'язаний у складі визначеної групи пройти практику згідно з розробленим графіком. Водночас студенти можуть вносити пропозиції стосовно розширення її кола.

Оволодіння студентом первинним професійним досвідом відбувається з умінням оцінювати та аналізувати дії вчителя в період освітнього процесу, виробляти творчий підхід до педагогічної діяльності; вчитися оформляти письмово результати спостережень та вести звітну документацію.

3. Мета та цілі курсу

Метою навчально-ознайомлювальної практики практики на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальністю 014.07 Середня освіта (географія) у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» є засвоєння і поглиблення теоретичних та практичних знань, умінь і навичок студентів з фундаментальних і вибіркових дисциплін, засвоєння студентами сучасних методів, форм організації праці в галузі майбутнього фаху, формування у них на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час роботи в реальних умовах, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов; виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати у практичній діяльності. Практика сприяє ранній орієнтації й адаптації майбутніх фахівців. Передбачає відвідування закладів освіти задля ознайомлення з майбутньою професійною діяльністю. Студенти безпосередньо на виробництві мають змогу закріпити теоретичні знання, отримані в процесі опанування курсу «Педагогіка» і отримати поглиблене уявлення про функції педагогічної діяльності;

Практика передбачає підготовку випускників як фахівців – вчителів географії та класних керівників в загальноосвітніх навчальних закладах, які здатні до впровадження традиційних та інноваційних технологій виховання в професійній діяльності..

Досягнення мети передбачає вирішення наступних **завдань**:

-Поглибити і закріпити фахові знання з нормативно-правової бази діяльності (законів, постанов, указів, розпоряджень, інструкцій) стосовно педагогічної діяльності.

-Сформувати уявлення студентів про сферу їхньої майбутньої діяльності.

-Забезпечити початкову психологічну адаптацію студентів до обраної професії.

-Підвищувати інформаційно-комунікативний рівень студентів.

-Ознайомити студентів із основними напрямками педагогічної роботи у загальноосвітній школі I–III ступенів.

-Розкрити зміст професійної діяльності педагога.

-Ознайомити студентів з основними видами педагогічної роботи в закладах освіти.

- Мотивувати студентів до розвитку фахово важливих особистісних якостей.
 - Формувати початкові вміння ведення документації як одної з основних форм організації діяльності педагога.
 - Виробити вміння спостерігати та аналізувати педагогічну й виховну роботу.
 - Формувати навички організації виховної роботи з дітьми, опираючись на знання з психології, педагогіки та фізіології, враховуючи індивідуальні особливості школярів.
 - Сприяти набуттю професійного вміння вести педагогічне спостереження за учнями та аналізувати виховну роботу, спілкуватися.
 - Застосувати на практиці знання з вікової психології під час виконання функцій вихователя в учнівських колективах, проведення індивідуальної педагогічної роботи з учнями.
 - Формувати навички уважного ставлення до здоров'я дітей.
 - Ознайомитися й проаналізувати масовий захід, що відвідав студент
- Під час практики студенти повинні **знати:**
- найважливіші законодавчо-нормативні освітні документи;
 - вікові та індивідуальні особливості розвитку особистості;
 - сутнісні характеристики понять «виховний процес», «освітній простір»;
 - закономірності, принципи, методи, форми і засоби виховання ;
 - особливості організації та проведення виховної роботи у закладах освіти відповідно до положень нормативно-правової бази національної системи освіти;

4. Результати навчання (компетентності)

Здатність продемонструвати знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень базових профільних наук;

здатність продемонструвати знання основ професійно-орієнтованих дисциплін спеціальності в галузі організації навчально-виховного процесу в основній і старшій школі;

вміти орієнтуватися у чинній законодавчо-нормативній базі з питань педагогіки та методики викладання предмета;

вміти здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язування професійно-педагогічних ситуацій;

здатність до організації виховного процесу в шкільних та позашкільних закладах освіти.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Навчально-ознайомлювальна практика в закладах середньої освіти	90

Практична підготовка					
самостійна робота					
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /		
3-й семестр	014.07 Середня освіта (географія)	II курс	Практична підготовка		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Етап 1. Підготовчий.	Організаційні заняття 2 год.	Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України. – Міністерство освіти України. Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту. – Вип. 1. – Київ, 1994. – с. 139 – 152 Ковальчук.В.М. Робоча програма «Навчально-ознайомлювальна практика в закладах середньої освіти». – Івано-Франківськ, 2018..	Організаційне заняття на Факультеті: ознайомлення з інструктажем з техніки безпеки, ознайомлення студентів із завданнями та змістом педагогічної практики, формою контролю, необхідною звітною документацією, критеріями оцінювання. Організаційне заняття на базі практики: Розподіл практикантів по робочих групах. Екскурсія по закладу. Ознайомлення з методикою майбутньої роботи, порядком ведення щоденників педагогічної практики, спостережень і нотаток, збору й обробки матеріалів, проведення інструктажу з правил охорони праці та протипожежної безпеки тощо.		Жовтень 2020 р.
Етап 2	Практика	Ковальчук.В.М. Робоча програма	Ознайомлення , 1 тиждень):	50 б (за	Жовтень

<p>Реалізація основних функцій вчителя в умовах конкретного навчального закладу.</p>	<p>год</p> <p>Самостійна робота год</p>	<p>«Навчально-ознайомлювальна практика в закладах середньої освіти». – Івано-Франківськ, 2018..</p>	<p>з системою роботи навчального закладу, з порядком ведення документації (з бесіди директора навчального закладу;</p> <p>2. <i>Вивчити:</i></p> <p>план роботи ЗНЗ; анатомо-фізіологічні, психологічні й індивідуальні особливості колективу дітей, вивчення вікових та індивідуальних особливостей учнів, їхніх нахилів та інтересів; шляхом проведення бесід з вихованцями;</p> <p>2. <i>Активна фаза практики:</i></p> <p>Здійснюється за спеціально розробленим графіком у вигляді екскурсій групами (8–10 осіб). Відвідування загальноосвітніх шкіл студенти здійснюють у супроводі керівника практики від кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика.</p> <p>Під час практики керівник-методист від кафедри відвідує студентів у закладі з метою надання їм методичної допомоги, а також перевірки якості їхньої роботи.</p> <p>Після відвіданих виховних</p>	<p>результатами щоденника і карток аналізу виховних заходів)</p>	<p>2020 р.</p>
--	---	---	---	--	----------------

			<p>заходів та уроків проводиться обговорення, в якому приймають участь всі присутні. В ході обговорення висловлюються зауваження теоретичного (стосовно змісту), управління дитячою аудиторією, активність студентів, використання технічних засобів навчання. Студенти-практиканти фіксують свої зауваження у письмовій формі у щоденнику; проведення психолого-педагогічних спостережень; проведення індивідуальних бесід з вихованцями; можлива участь у роботі семінарів, в підсумкових конференціях з педпрактики. Виконання індивідуальних завдань з метою надбання студентами умінь та навичок самостійного розв'язування відповідних завдань.</p>		
Етап Підсумковий	3. Захист практики, 4 год самостійна робота 30	Ковальчук.В.М. Робоча програма «Навчально-ознайомлювальна практика в закладах середньої освіти». – Івано-Франківськ, 2018..	Оформлення і захист підсумкової документації, Захист індивідуального завдання	25 б. 25 б.	Жовтень 2020 р.
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система		Розподіл балів:			

оцінювання курсу	№ з/п	Вид контролю	Бали
	1.	Аналіз відвіданих виховних заходів	30
	2.	Оцінка психолого-педагогічної характеристики вихованця або колективу.	20
	6.	Оцінка письмового звіту і його захисту	20
	7.	Оцінка індивідуального завдання	30
		ВСЬОГО	100
	Шкала оцінювання: національна та ECTS		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D		
50 – 59	E	задовільно	
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Перелік документації, яку студент подає на кафедру після завершення практики:

I. Графік проходження практики.

II. Психолого-педагогічний щоденник студента-практиканта.

III. Звіт про проходження практики.

IV. Відгук осіб, які перевіряли проходження практики, а також висновок керівника практики від вищого навчального закладу про проходження практики.

V. Аналіз виховного заходу.

VI. Індивідуальне завдання.

Форми контролю. Щотижневою формою контролю є перевірка керівником практики щоденників студентів і ознайомлення з усіма опрацьованими матеріалами; самоосвіта.

Важливою формою **підсумкового контролю студентів** за проходженням педагогічної практики є конференція, що проводиться по закінченню практики. Після закінчення терміну практики студенти звітують перед кафедрою, відповідним підрозділом про виконання РПП та індивідуального завдання. Загальна форма звітності студента за практику – це подання письмового звіту друкованому вигляді. Оформляється звіт за вимогами, які передбачені РПП.

Звіт разом з іншими документами, встановленими навчальним закладом (щоденник, характеристика та ін.), подається на рецензування керівнику практики від навчального закладу. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики звіт в друкованому вигляді разом з іншими документами, передбаченими РПП, подається на захист.

Звіт з практики захищається студентом в комісії, призначеній завідувачем кафедрою або заступником декана Факультету. До складу комісії входять керівники-методисти практики від підрозділу університету і, за можливості, від баз практики, викладачі кафедри, які викладали практикантам спеціальні дисципліни. Підсумки практики підводяться на засіданні кафедри: підведення підсумків роботи практикантів;

- виявлення досягнень і недоліків у їхній роботі;
- оцінка рівня теоретичної і практичної підготовленості студентів до роботи ;
- оцінка якості роботи з організації практики її керівниками;
- визначення заходів, спрямованих на подальше поліпшення практики.

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний навчальний план (залікову книжку) студента та враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії.

Підсумки навчально-ознайомлювальної практики в закладах середньої освіти обговорюються на засіданні кафедри та заслуховуються вченою радою Факультету не менше одного разу протягом навчального року.

Критеріями оцінювання практики виступають:

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Рівень професійно-педагогічних умінь. 2. Прояв професійно-значущих якостей особистості: дисциплінованість, організованість, доброзичливість, врівноваженість, любов до дітей тощо. 3. Якість виконання усіх завдань практики. 4. Рівень виявлення творчості. 5. Рівень педагогічного аналізу і рефлексії. 6. Якість звітної документації. <p>Студенту-практиканту зараховано практику за умови:</p> <ul style="list-style-type: none"> • упродовж першого тижня щоденно веде спостереження за організацією навчально-виховного процесу; • надає допомогу вчителю у проведенні виховної роботи; • надає допомогу вчителю в проведенні занять (допомагає в підготовці презентацій, виготовляє наочності і т.д.); • у щоденнику з практики веде записи спостережень на уроках, дає характеристику окремим учням і цілому класу, проводить психолого-педагогічні дослідження, фіксує цікаві фрагменти уроків, прийоми і методи роботи вчителя з виховної роботи (сценарії свят), форми роботи вчителя з батьками. <p>За результатами навчально-ознайомлювальної практики та наявністю необхідної документації студентам виставляється диференційований залік. .</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Належне виконання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) постійно і вчасно перебувати на базах практики, дотримуватися техніки безпеки. 2) вчасно заповнити календарний графік практики, щоденник та ін. документацію; 3) на високому рівні проводити виховні заходи, виконати передбачені практикою завдання. 4) виконати індивідуальне завдання. 5) вчасно і якісно оформити підсумкову документацію, відповідати на запитання під час захисту звіту.
<p>7. Політика курсу</p>	
<p>Шляхом підвищення якості освіти та зменшення розриву між практичною та теоретичною підготовкою фахівця по спеціальності 014.07 «Середня освіта (географія)» є тісна співпраця ВНЗ та роботодавця в межах практики. Політика практичної підготовки передбачає ретельну організацію проведення практики, яка є студентоцентрична і спрямована на підготовку висококваліфікованого вчителя географії, затребуваного на ринку праці. До керівництва педагогічною практикою здобувачів освіти залучаються кращі викладачі методисти та вихователі області. Мета і цілі</p>	

практики відповідають програмним результатам ОП спеціальності 014.07 «Середня освіта (географія)».

Між ВНЗ і стейкхолдерами укладені відповідні угоди і договори: угоди про співпрацю між Департаментом освіти, науки та молодіжної політики Івано-Франківської ОДА та ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника” та ін. договори, з якими можна ознайомитися на сайті **кафедри географії та природознавства**.

Студент, який не виконав програму практики, отримав незадовільний відгук на базі практики, незадовільну оцінку за практику, відраховується з університету. Якщо програма практики не виконана студентом з поважної причини, то навчальним закладом надається можливість студенту проходження практики повторно у пізніший термін (в межах графіку навчального процесу).

1. Рекомендована література

1. «ПОЛОЖЕННЯ про організацію та проведення практики у Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» від 27 листопада 2019 р.

2. Волкова Н.П. Педагогіка: посібник для студентів вищих навчальних закладів / Н.П. Волкова. – К.: Вид «Академія». - 2008 – 576

3. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. – Київ: Либідь, 1997. –

4. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії. Наук.-метод. посібник / І.А. Зязюн. – К.: МАУП, 2000. – 309 с.

5. Кузьмінський, А. І. Педагогіка: підручник / А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. - К. : "Знання-Прес", 2003. - 418 с

6. Нові критерії оцінювання навчальних досягнень учнів ...[електронний ресурс] novoukrainka-gymnasium7.edukit.kr.ua/.../novi_kriterii_ocinyuvanny

7. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 р. № 93. – ЗНД. – Київ, 1993. - №173. – 24 с.

8. Положення про організацію та проведення практики у Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Схвалено на засіданні Вченої ради ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» [електронний ресурс] // <http://www.pu.if.ua/depart/VyrNavPr/ua/5764/>

9. Кацова Л.Г. Формування професійного інтересу у майбутніх учителів у процесі педагогічної практики: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 Херсон, 2004. – 196 с.

Викладач _____ Ковальчук В.М.